

"Şimdiki en çok ağraz ve infialâta mebde ve tohum olan bu vukua gelen şiddet suretini daha ahsen surette düşündüğümünden,.." ifadesini devamıyla açıklar mısınız?

"YARI CİNAYET: Şöyle ki: Daire-i İslâmın merkezi ve rabitası olan nokta-i hilâfeti elinden kaçırmamak fikriyle ve sabık Sultan merhum Abdülhamid Han Hazretleri sabık içtimaî kusuratını derk ile nedamet ederek kabul-ü nasihate istidat kesbetmiş zannıyla ve "Aslâh tarik musalâhadır" mülâhazasıyla, şimdiki en çok ağraz ve infialâta mebde ve tohum olan bu vukua gelen şiddet suretini daha ahsen surette düşündüğümünden, merhum Sultan-ı sâbika ceride lisaniyla söyledim ki:"

"Münhasif Yıldızı darülfünun et, tâ Süreyya kadar âli olsun. Ve oraya seyyahlar, zebânîler yerine ehl-i hakikat melâike-i rahmeti yerleştir, tâ cennet gibi olsun. Ve Yıldız'daki milletin sana hediye ettiği servetini, milletin baş hastalığı olan cehaletini tedavi için büyük dinî darülfünunlara sarf ile millete iade et. Ve milletin mürüvvet ve muhabbetine itimad et. Zira, senin şahane idarene millet mütekeffildir. Bu ömürden sonra sırf âhireti düşünmek lâzım. Dünya seni terk etmeden evvel sen dünyayı terk et. Zekâtü'l-ömrü ömr-ü sâni yolunda sarf eyle."(1)

Ağraz, gizli niyet ve kötü emel anlamına gelirken, **infialat** menfi hareketlenmeler anlamına geliyor. Halbuki dahilde, yani İslam toplumunda salah olan musalihadır. Yani en güzel ve gerekli olan şey barış ve sevgidir. Ağraz ve infial tarzı muhalefet İslam toplumunun selameti açısından çok zararlı ve tehlikelidir. İslam toplumlarını bu gibi menfi cereyan ve infiallerden muhafaza etmenin en güzel yolu, cehaletin ilacı olan eğitim ve öğretimdir. Üstad Hazretleri bu hitabında Abdülhamid Han Hazretlerini eğitim ve öğretime ağırlık vermrsini teşvik ediyor.

Bahsin devamındaki şu ifadeler maksada işaret ediyor:

"Şimdi muvazene edelim: Yıldız eğlence yeri olmalı veya darülfünun olmalı? Ve içinde seyyahlar gezmeli veya ulema tedris etmeli? Ve gasp edilmiş olmalı veyahut hediye edilmiş olmalı? Hangisi daha iyidir? İnsaf sahipleri hükmetsin."

(1) bk. [Divan-ı Harb-i Örfî, İki Mekteb-i Musibet Şahadetnamesi](#)